

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

HE99/2025 vp: TAE 2026

Pääluokka 35, luku 10:

Ympäristön- ja luonnonsuojelu

Ympäristövaliokunta 26.9.2025

Tarja Haaranen, ylijohtaja

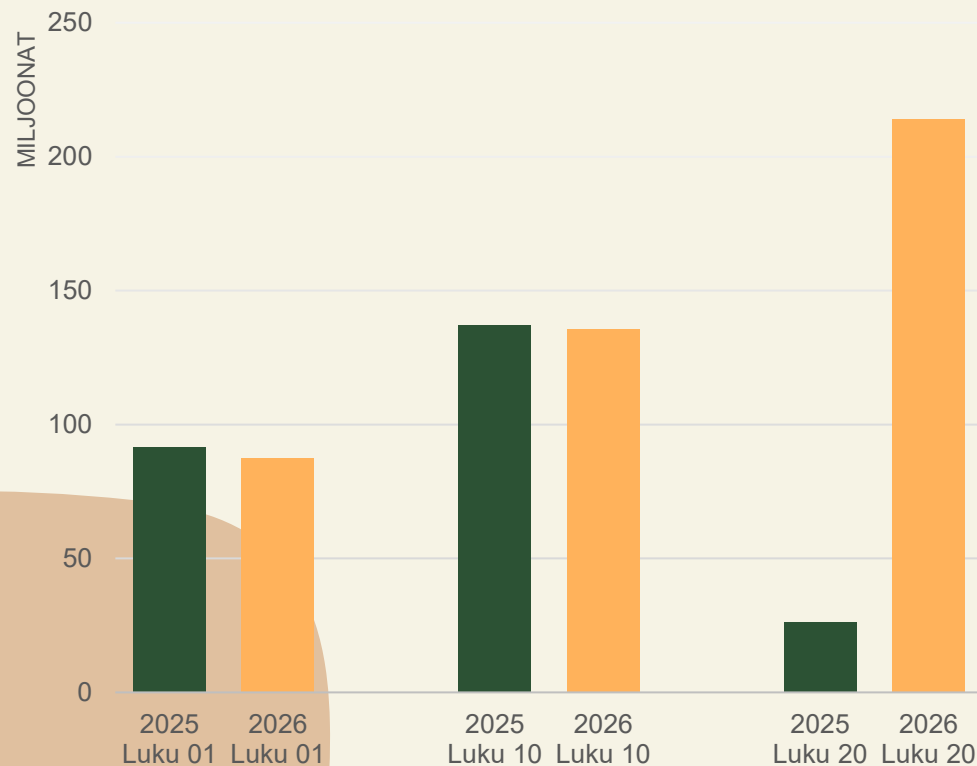
Veli-Matti Uski, ylijohtaja

Päivi Gummerus-Rautiainen, ympäristöneuvos

Antton Keto, ympäristöneuvos

Tuula Pietilä, talouspäälikkö

Ympäristöhallinnon talousarvio 2026, yleiskuva

- Talousarvioehdotuksen keskeiset muutokset TA2025:een nähden:
 - Toimintamenoja vähentävät tuottavuusleikkaukset ja hankkeiden päättymisen, lisäksi Sykelle suuntautuvaa T&K-rahoitusta
 - Ympäristön- ja luonnonsuojelun rahoitus säilyy suunnilleen aiemmalla tasolla. Lisärahoitusta saadaan ympäristövahinkojen ehkäisemiseen mutta vesien suojelun rahoitus kokonaisuudessaan vähenee, samoin Metsähallituksen rahoitus tuottavuussäästöjen takia.
 - Metsähallitukselle kohdistuu hallinnonalan tuottavuussäästöistä kokonaisuudessaan 26 %, vuonna 2026 yhteensä 1,4 milj. euroa.
 - Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen –luvun rahoitus kasvaa merkittävästi, kun Valtion asuntorahaston tehtävät siirretään osaksi valtion budjettia. Myös InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus kasvaa vuodelle 2026.

Ympäristöhallinnon talousarvio 2026, luku 10 momenteittain

Momentti-tunnus	Momentin nimi	TA 2025 (milj. euroa)	TAE 2026 (milj. euroa)	Muutos, %
10.	Ympäristön- ja luonnonsuojelu	137,092	135,778	-1
35.10.20.	Ympäristövahinkojen ehkäiseminen ja jälkihoito	1,260	3,040	141
35.10.21.	Eräät luonnonsuojelun menot	15,570	15,540	0
35.10.22.	Eräät ympäristömenot	4,310	4,830	12
35.10.23.	Itämeren ja vesien suojelun edistäminen	15,335	12,235	-20
35.10.52.	Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	50,133	47,649	-5
35.10.61.	Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen	6,042	8,042	33
35.10.63.	Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot	39,380	39,380	0
35.10.66.	Kv yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	2,062	2,062	0
35.10.67.	Siirto Ympäristövahinkorahastolle	3,000	3,000	0

Momenttien käyttötarkoituksesta ja rahoituksen muutoksesta tarkemmin seuraavilla kalvoilla.

Eräiden ympäristön- ja luonnonsuojelun teemojen rahoitus momenteittain

(milj. euroa)

Momentti	METSO	Helmi	Vedet	Ilmasto	Kiertotalous	Maaperä
35.10.21	0,50	12,000				
35.10.22				1,260	0,520	1,250
35.10.23			12,235			
35.10.52		7,000				
35.10.61			6,521			1,521
35.10.63	19,000	5,000				
Yhteensä	19,500	24,000	18,756	1,260	0,520	2,771

Lupamenettelyn voimavaroista

- Etusijamenettelyn sekä muiden lupamenettelyjen voimavaroista päätetään täydentävän talousarvioehdotuksen yhteydessä. Hallituksen budjettiriihessä sopiman päätöksen mukaan:
- ”Ympäristö-, lupa- ja valvontaviranomaisen resursseja vahvistetaan nostamalla ympäristö- ja vesitalouslupien maksut maksuperustelain mukaisesti kustannusvastaaviksi.
- Ympäristöministeriö laatii vuoden 2026 talousarvioesityksen täydentävään esitykseen konkreettisen suunnitelman kuinka ympäristö-, lupa ja valvontaviranomaisen resursseja vahvistetaan nostamalla ympäristö- ja vesitalouslupien maksut maksuperustelain mukaisesti kustannusvastaaviksi. Suunnitelman tulee pitää sisällään myös lupien myöntämisen kustannusten tarkastelun.”
- Ympäristöministeriön valmisteleman suunnitelman valmistuttua arvioidaan määräaikaisen siltarahoituksen tarvetta vuoden 2026 talousarvioesityksen täydentävän esityksen yhteydessä nopean luvituksen varmistamiseksi.

Ympäristönsuojelun rahoitus

Ympäristönsuojelu TAE 2026 (1/2)

- Ilmastonmuutoksen torjunta (yht. 1,26 milj. euroa)
 - Mom. 35.10.22 Eräät ympäristömenot
 - Ilmastopaneeli 0,75 milj. euroa, ilmastoselvitykset 0,36 milj. euroa, Saamelainen ilmastoneuvosto 0,15 milj. euroa
- Kiertotalous sekä jätetietojen seuranta ja raportointi (yht. 0,67 milj. euroa)
 - Mom. 35.10.22 Eräät ympäristömenot
 - Kiertotalouden edistäminen 0,52 milj. euroa (ks. kipukohta lausunnossa)
 - Mom. 35.01.01 Ympäristöministeriön toimintamenot
 - Jätetietojen seuranta ja raportointi 0,17 milj. euroa (ks. kipukohta lausunnossa)
- Ympäristöluvut ja valvonta (yht. 0,749 milj. euroa)
 - Mom. 35.01.01 Ympäristöministeriön toimintamenot
 - LUVAKE –tuottavuushanke 2023–26, TAE:ssa 0,749 milj. euroa

Ympäristönsuojelu TAE 2026 (1/2)

- Maaperänsuojelu ja pilaantuneiden maiden kunnostus (yht. 2,77 milj. euroa)
 - Mom. 35.10.22 Eräät ympäristömenot
 - Maaperänsuojelu 1,25 milj. euroa (ks. kipukohta lausunnossa)
 - Mom. 35.10.61 Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen
 - Pilaantuneiden maiden kunnostus 1,52 milj. euroa
- Ympäristövahinkojen ehkäisy ja jälkihoito (yht. 3,04 milj. euroa)
 - Mom. 35.10.20 Ympäristövahinkojen ennaltaehkäisy ja jälkihoito
 - Määrärahassa on lisäystä, johtuen Hituran kaivosalueen sulkemisen kustannusten kasvusta ja momentin väliaikaisen leikkauksen palautumisesta
- Ympäristövahinkorahasto (yht. 3,0 milj. euroa)
 - Mom. 35.10.67 Siirto ympäristövahinkorahastolle
 - Pelastusalueiden kalustonhankinnan avustus

Luonnonsuojelun ja vesiensuojelun rahoitus

Luonnonsuojelu

- Toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi jatketaan.
- Toimenpiteitä rahoitetaan kolmelta momentilta.
 - 35.10.21. Eräät luonnonsuojelun menot 15,54 milj. euroa
 - 35.10.52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät 47,65 milj. euroa
 - 35.10.63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot 39,38 milj. euroa
- Luonnonsuojelualueverkoston ja heikentyneiden elinympäristöjen tilaa parannetaan toteuttamalla METSO- ja Helmi-ohjelmia.
 - Helmi-ohjelmaan kohdennetaan vuonna 2026 yhteensä noin 24 milj. euroa. METSO-ohjelman mukaisiin korvauksiin varataan 19,0 milj. euroa ja htv:hen sekä viestintään 0,5 milj. euroa.
 - Metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma METSO:n uuden toimintakauden (2026–2040) valmistelu on lausuntovaiheessa ja ohjelman on tarkoitus käynnistyä ensi vuoden alussa.
- Momentilta 35.10.21 rahoitetaan myös mm. laji-, luontotyyppi- ja maisemansuojeluun liittyviä toimia, avustuksia luonnonvaraisten eläinten hoitoloille ja Luontopaneelin toiminta.
- Lunastuslain korvausperusteiden muutoksesta, Natura-verkoston suojelutavoitteista ja EU-sitoumuksista aiheutuu kustannuspaineita tulevana vuosina momentille 35.10.63.

Vesien ja merenhoito

- Vesien- ja merenhoidon suunnitelmien (2022–2027) toimeenpanoa jatketaan rahoittamalla hankkeita AHTI-ohjelman kautta panostaen Saaristomeren tilan parantamiseen.
 - Samalla toimeenpannaan koko Itämeren toimintaohjelmaa (Baltic Sea Action Plan, HELCOM).
- Seuraavien vesien- ja merenhoitosuunnitelmien 2028-2033 valmistelu on käynnissä ja niiden tietopohjaa vahvistetaan.
- Vesien- ja merenhoidon rahoitus on yhteensä 18,76 milj. euroa
 - 35.10.23. Itämeren ja vesiensuojelun edistäminen 12,24 milj. euroa
 - Pienennystä 3 milj. euroa vuoteen 2025 nähden, yksivuotinen lisärahoitus tiedonhallintaan
 - Vesi- ja meriseurantojen maasto- ja laboratoriotehtävien hankintaan sekä vesien- ja merenhoidon tiedonhallinnan palveluiden hankintaan käytetään 5 milj. euroa
 - 35.10.61. Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen 6,52 milj. euroa (momentilla lisäksi 1,52 milj. euroa pilaantuneiden alueiden kunnostukseen)
 - Lisäystä 2 milj. euroa vuoteen 2025 nähden hallitusohjelman mukaisesti
- Vuonna 2026 käynnistyy laaja-alainen yli 25 milj. euron toteutettava EU-rahoitteinen ACWA LIFE -hanke, jonka valtion omarahoituksesta merkittävä osa maksetaan tältä momentilta.

Toiminnan rahoituksen kipupisteet

Kipupisteet, 35.10.

- Helmi-ohjelman nykyisellä rahoituksella valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista tavoitetasoa ei saavuteta vuoteen 2030 mennessä.
- Kustannusten nousu haastaa METSO-ohjelman toteutusta 35.10.63-momentilla (mm. puun markkinahinnan nousu, lunastuslain muutos)
- Kiertotalouden edistäminen: resurssit niukat suhteessa tavoitteisiin
- Jätetietojen seuranta ja raportointi: lakisääteisen Materiaalitorin rahoitus loppuu 2025.
- Maaperänsuojelu: rahoituksen taso ei riitä käytöstä poistettujen kaivannaisjätealueiden (KAJAK) tarkempiin tutkimuksiin ja jatkotoimenpiteisiin

Lisätietoja

Tuula Pietilä
talouspäälikkö
tuula.pietila@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 4–10, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment